

ZINTEGROWANY SYSTEM KWALIFIKACJI — implikacje dla szkolnictwa zawodowego oraz doskonalenia nauczycieli

Krzysztof SYMELA

W artykule przedstawiono kompendium wiedzy o nowych i jeszcze mało znanych w środowisku edukacyjnym, w tym w szkolnictwie zawodowym, rozwiązaniach systemowych, na które składają się w szczególności: Zintegrowany System Kwalifikacji, Polska Rama Kwalifikacji, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK). To właśnie do tego środowiska, tj.: pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, dyrektorów i nauczycieli szkół zawodowych oraz organów prowadzących i nadzorujących (kuratoria oświaty) kierowana jest treść niniejszego artykułu.

Wprowadzenie

Przygotowanie wykwalifikowanych i kompetentnych kandydatów do zatrudnienia z uwzględnieniem potrzeb dynamicznie zmieniających się wymagań lokalnego, regionalnego, krajowego, europejskiego i globalnego rynku pracy, stanowi podstawowy wyznacznik rozwoju krajowych systemów edukacji. Jego konsekwencją jest intensyfikacja w Polsce działań reformatorskich zmierzających do poprawy stanu i jakości edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, prowadzących do uzyskania kwalifikacji i kompetencji potrzebnych w gospodarce opartej na wiedzy oraz innowacjach technologicznych.

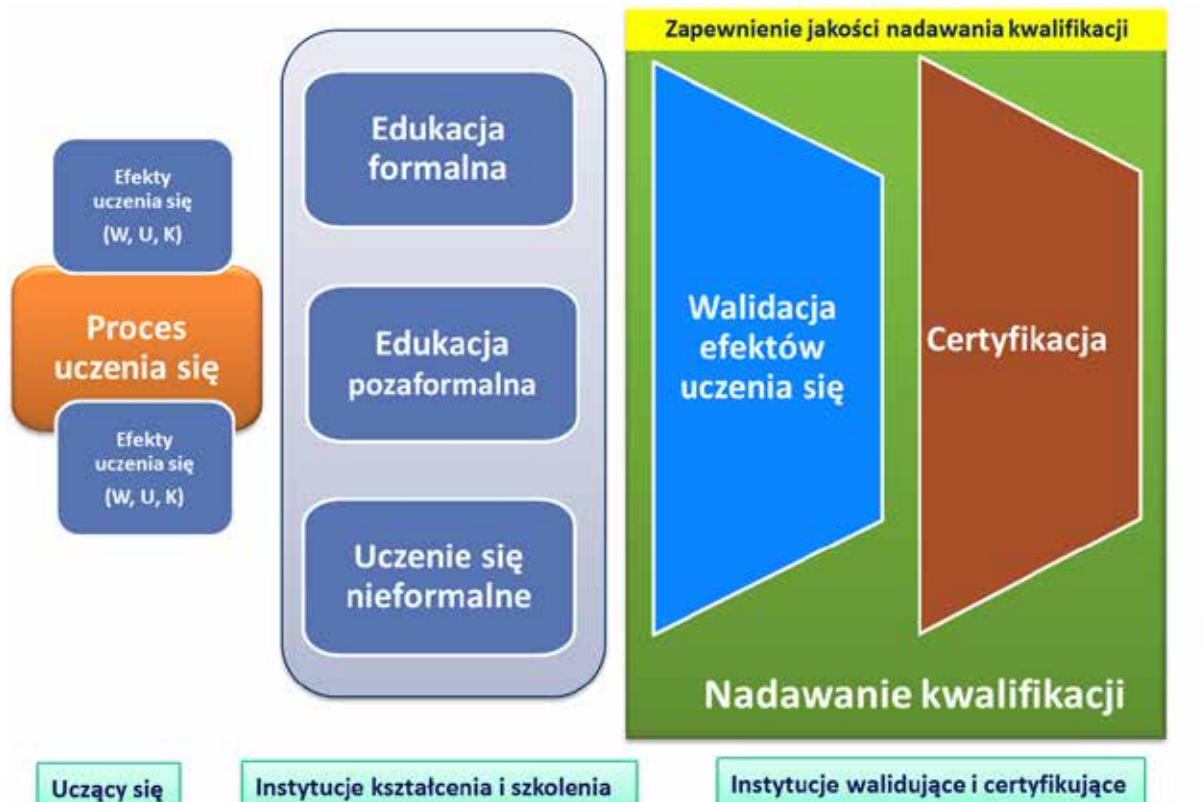
Jednym z priorytetów polityki edukacyjnej zarówno w wymiarze europejskim, jak i polskim jest budowanie trwałego powiązania pomiędzy „światem edukacji” i „światem pracy”. To docelowo ma prowadzić do podniesienia poziomu kapitału ludzkiego w Polsce oraz zwiększenia dopasowania popytu i podaży kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy dziś oraz w coraz bardziej nieprzewidywalnej przyszłości.

Mobilność edukacyjna i zawodowa uczniów, studentów i pracowników (w tym również kadry dydaktycznej) oraz powiązany z nią wielokierunkowy i ponadnarodowy transfer kompetencji, potwierdzonych przez uprawnione do tego instytucje, staje się ważnym instrumentem zapewnienia jakości kwalifikacji opisywanych językiem „efektów uczenia się”. To właśnie efekty uczenia się wyznaczyły nowy paradygmat w opisywaniu kwalifikacji, który jest wspólny dla krajów UE i wielu krajów pozaeuropejskich, a tym samym skłoniły do porównania kwalifikacji, m.in. w celu identyfikacji podobieństw i różnic. Proces ten został zainicjowany 29 stycznia 2008 roku wprowadzeniem Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK) dla uczenia się przez całe życie. Przyjęta w Zaleceniu struktura 8 poziomów kwalifikacji stanowiła układ odniesienia dla tworzenia krajowych ram kwalifikacji, czego przykładem jest Polska Rama Kwalifikacji (PRK) i powiązany z nią Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK), przyjęty w Polsce ustawą z dnia 22 grudnia 2015 roku.

Nazwa instrumentu europejskiego	Opis	Od kiedy obowiązuje
EUROPASS	Zbiór dokumentów w standardowym formacie europejskim dostępnych w 27 językach, przeznaczonych do przedstawienia posiadanych kwalifikacji. W praktyce to pięć wzorów dokumentów (EUROPASS-Paszport językowy, EUROPASS-Mobilność, EUROPASS-Suplement do dyplomu szkoły wyższej, EUROPASS-Suplement do dyplomu absolwentów szkół zawodowych), funkcjonujących w takiej samej formie na obszarze Unii Europejskiej, państw EFTA, EOG oraz krajów kandydujących do UE. Każdy z dokumentów może funkcjonować samodzielnie, ale kompletując je, można stworzyć pełne portfolio opisujące karierę zawodową.	2004
Zalecenie w sprawie kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie	Kompetencje to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Ustanowiono 8 kompetencji kluczowych: 1. porozumiewanie się w języku ojczystym, 2. porozumiewanie się w językach obcych, 3. kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, 4. kompetencje informatyczne, 5. umiejętność uczenia się, 6. kompetencje społeczne i obywatelskie, 7. inicjatywność i przedsiębiorczość, 8. świadomość i ekspresja kulturalna.	2006
Zalecenie w sprawie Europejskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (EQF/ERK)	Wspólne ramy odniesienia, które służą do porównywania wszelkiego rodzaju kwalifikacji krajowych ze sobą oraz kwalifikacji z innych państw. W ERK wyodrębniono 8 poziomów kwalifikacji, z których każdy określony jest przez zestaw efektów kształcenia, na które składają się wiedza, umiejętności, kompetencje (określane są w kategoriach odpowiedzialności i autonomii).	2008
Zalecenie w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)	System umożliwi poświadczanie i zapis efektów uczenia się uzyskanych w różnych krajach, a także w różnych kontekstach: formalnym, pozaformalnym i nieformalnym. Efekty uczenia się podlegają transferowi do systemu macierzystego jednostki, gdzie zostają zaliczone do uzyskanych kwalifikacji.	2009
Zalecenie w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET)	Jest to narzędzie, które ma pomagać krajom członkowskim UE w promowaniu i monitorowaniu ciągłego doskonalenia jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego zgodnie z krajowym ustawodawstwem i polityką.	2009
Zalecenie w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego	Walidacja efektów uczenia się (wiedzy, umiejętności i kompetencji) osiągniętych w wyniku uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym za pomocą otwartych zasobów edukacyjnych, jest niezbędna do tego, by obywatele mieli dostęp do rynku pracy i uczenia się przez całe życie. Walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego powinna być postrzegana jako integralna część krajowego systemu kwalifikacji.	2012

Tabela 1. Wspólne europejskie instrumenty dotyczące rozwoju kwalifikacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów europejskich oraz FRSE

Rysunek 1. Podmioty uczestniczące w dochodzeniu do kwalifikacji, zgodnie z ZSK
Źródło: Na podstawie materiałów IBE

Zaproponowane w ZSK rozwiązania i mechanizmy mają służyć bardziej efektywnej realizacji polityki na rzecz uczenia się przez całe życie. Intencją tych rozwiązań jest również potrzeba integracji (połączenia) edukacji prowadzonej w systemie formalnym z edukacją pozaformalną w bardziej efektywny i elastyczny sposób. Wdrażanie ZSK nabiera również nowego znaczenia dla rozwoju i doskonalenia kompetencji nauczycieli uczestniczących w procesach kształcenia i szkolenia zawodowego młodzieży oraz osób dorosłych.

Jakie europejskie instrumenty mają wpływ na rozwój edukacji i kwalifikacji w Polsce?

W tym roku minie 13 lat, od kiedy Polska została członkiem Unii Europejskiej (1 maja 2004 roku). Tym samym kraj nasz wszedł na nową drogę rozwoju systemu edukacji, która powiązana jest ze wspólnymi europejskimi narzędziami (instrumentami). Najważniejsze instrumenty europejskie, jakie niewątpliwie mają wpływ na politykę i praktykę edukacyjną,

w tym na rozwój kwalifikacji i kompetencji, przedstawiono w tabeli 1.

Polska polityka dotycząca kształcenia i szkolenia zawodowego podąża za polityką europejską, wciąż dostosowując się do zmian. Kolejne wyzwanie wynika z wprowadzenia przez Komisję Europejską w czerwcu 2016 roku nowej inicjatywy pn. „Nowy program na rzecz umiejętności” (*The New Skills Agenda*)¹.

Jednym z głównych powodów przyjęcia dokumentu – programu na rzecz umiejętności mieszkańców Europy – jest konieczność zadbania o to, aby jej mieszkańcy rozwijali różnorodne umiejętności, osoby z odpowiednio rozwiniętymi umiejętnościami łatwiej bowiem mogą zdobyć dobrą pracę. Jak pokazują badania CEDEFI, aż 70 mln Europejczyków nie posiada wystarczających umiejętności czytania i pisania, a jeszcze więcej osób nie umie rozumować matematycznie i ma niskie

¹ Na podstawie: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en> (dostęp 17.02.2017).

umiejętności cyfrowe. Brak wystarczających we współczesnym świecie umiejętności jest powodem ryzyka bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. Podobnie zbyt mało osób wykazuje przedsiębiorczość i posiada umiejętność dostosowania się do zmian na rynku pracy. Dlatego odpowiedzią na te wyzwania jest nowy kompleksowy program na rzecz umiejętności, zawierający szereg inicjatyw, w tym kontynuację działań z poprzednich lat (wymienionych w tabeli 1). Wśród nich na pierwszym miejscu są: poprawa umiejętności podstawowych u osób dorosłych w Europie, przegląd kluczowych kompetencji pod kątem lepszego ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz koalicja na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia².

W polskim wymiarze ww. instrumenty i programy koncentrują się na rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Przyjrzyjmy się zatem, czym ten system jest.

Jak należy postrzegać Zintegrowany System Kwalifikacji w Polsce?

Przyjęta w 2010 roku Strategia EUROPA 2020³ wskazuje na rozwój oparty na innowacyjności i wysokim zatrudnieniu, w tym przez promowanie mobilności ludzi na rynkach pracy. Kluczową rolę w realizacji tego celu odgrywa Europejska Rama Kwalifikacji (ERK). Warto podkreślić, że w ostatnich dziesięciu latach opracowano i wdrożono w wielu krajach (również w Polsce) Krajowe Ramy kwalifikacji (KRK). Jak wskazują doświadczenia innych krajów europejskich, dzięki wprowadzeniu systemu opartego na ramie kwalifikacji wzrosła liczba osób zainteresowanych formalnym uznawaniem kompetencji i podnoszeniem kwalifikacji, co wpłynęło nie tylko na ich sytuację zawodową, lecz także na poczucie bezpieczeństwa na rynku pracy.

Utworzony w Polsce Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK) oficjalnie obowiązuje od 15 stycznia 2016 roku w ślad za wejściem w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 roku o Zintegrowanym Systemie

Kwalifikacji. Funkcjonowanie ZSK jest koordynowane przez Ministra Edukacji Narodowej.

Ogólnie ujmując, ZSK to wprowadzony ustawą zbiór zasad, standardów, nowych funkcji i ról oraz procedur regulujących sposób działania różnych podmiotów (osób i instytucji) związanych z nadawaniem kwalifikacji oraz zapewnianiem ich jakości. Ustawa przewiduje utworzenie dwóch instrumentów integrujących polski system kwalifikacji: Polską Ramę Kwalifikacji oraz Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK), to znaczy rejestr elektroniczny zawierający komplet informacji o wszystkich włączonych do ZSK kwalifikacjach możliwych do zdobycia w Polsce⁴.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawa określa:

1. zakres kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz cele Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,
2. Polską Ramę Kwalifikacji,
3. standardy opisywania kwalifikacji,
4. zasady przypisywania poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji,
5. zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,
6. zasady włączania do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji Sektorowych Ram Kwalifikacji,
7. wymogi dotyczące podmiotów przeprowadzających walidację i certyfikowanie oraz zasady uzyskiwania uprawnień do certyfikowania,
8. zasady zapewniania jakości walidacji i certyfikowania,
9. zasady nadzoru nad walidacją i certyfikowaniem,
10. Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji,
11. koordynację funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Natomiast ustawa nie określa wymogów walidacji i certyfikowania, zasad zapewniania jakości nadawania kwalifikacji oraz zasad nadzoru nad nadawaniem kwalifikacji w zakresie kwalifikacji uzyskiwanych w systemie oświaty oraz w systemie szkolnictwa wyższego.

² Nota Informacyjna *Kształtowanie, zwiększanie wartości i dostarczanie informacji dla polityk z zakresu edukacji i szkoleń zawodowych*, CEDEFOP, styczeń 2017.

³ *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela 2010.

⁴ Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <http://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Zintegrowany System Kwalifikacji obejmuje edukację ogólną, wyższą i zawodową, w tym nie tylko to, czego można się nauczyć w szkole lub na uczelni, ale także na kursach, szkoleniach, w pracy, w domu i w każdy inny sposób. Głównymi narzędziami systemu to ośmiopoziomowa Polska Rama Kwalifikacji, która zawiera wymagania dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (tzw. efektów uczenia się) oraz Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) prowadzony przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Kluczowym pojęciem w ZSK jest KWALIFIKACJA postrzegana jako zestaw efektów uczenia się, czyli wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych wskutek edukacji formalnej lub nieformalnej, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący⁵. Zgodnie z tą definicją do kwalifikacji możemy dochodzić trzema równoprawnymi ścieżkami (rysunek 1) z udziałem uczących się, instytucji kształcenia i szkolenia, instytucji walidujących i certyfikujących oraz podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości.

W ZSK wyodrębnione zostały trzy rodzaje kwalifikacji⁶:

1. Kwalifikacje w oświacie oraz w szkolnictwie wyższym – nadawane na podstawie ustaw regulujących działania systemu oświaty oraz systemu szkolnictwa wyższego. Są to tzw. **kwalifikacje pełne** (nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz kwalifikacje pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – „Prawo o szkolnictwie wyższym”) oraz kwalifikacje cząstkowe (kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnych). Ten rodzaj kwalifikacji jest włączony do ZSK z mocy ustawy.

2. **Kwalifikacje rynkowe** rozumiane jako kwalifikacje nieuregulowane przepisami prawa, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej bez podstawy w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Są to z reguły kwalifikacje cząstkowe.

3. **Kwalifikacje uregulowane**, które są nadawane na podstawie innych przepisów prawa (poza formalną edukacją). Są to wyłącznie kwalifikacje cząstkowe. Ustawa nałożyła na wszystkich ministrów obowiązek przeglądu kwalifikacji uregulowanych, należących do ich działów administracji rządowej, w celu ustalenia, które z nich powinny być włączone do zintegrowanego systemu.

O statusie kwalifikacji uregulowanych, a więc takich, które mają podstawę w ustawach, decydować będzie minister odpowiedzialny za dany dział administracji rządowej. Ustawa zawiera przepisy określające sposób włączania kwalifikacji uregulowanych i rynkowych do omawianego systemu. Są także przepisy na okres przejściowy, umożliwiające szybkie włączenie do ZSK kwalifikacji uregulowanych, które istniały przed wejściem ustawy w życie.

Kwalifikacje tzw. rynkowe mogą być zgłaszane do rejestru przez zainteresowane gremia, np. organizacje branżowe/sektorowe. Nim kwalifikacja znajdzie się w rejestrze, będzie musiała zostać wcześniej opisana, a jej jakość oceniona. Najważniejszą częścią opisu kwalifikacji jest przedstawienie efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji. Zgodnie z ustawą wymagane dla danej kwalifikacji efekty uczenia się przedstawiane mają być w trzech częściach, które powinny się wzajemnie dopełniać. W opisie muszą także znaleźć się wymagania dotyczące walidacji, które mają kluczowe znaczenie dla zapewniania jakości i porównywalności kwalifikacji nadawanych przez różne instytucje.

⁵ Art. 8 ustawy o ZSK, pkt 8.

⁶ Na podstawie: Stawiński S. *Omówienie zasadniczych rozwiązań systemowych w ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji*, https://kwalifikacje.gov.pl/download/Omowienie_zasadniczych_rozwiazan_w_ustawieo_ZSK_o.pdf

Kolejne wymaganie to przypisanie danej kwalifikacji określonego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na wydawanych przez instytucje certyfikujące dyplomach, świadectwach i innych dokumentach znajdą się informacje o numerach poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, a także Europejskiej Ramy Kwalifikacji, która staje się punktem odniesienia dla wszystkich kwalifikacji w UE.

Zintegrowany rejestr obejmuje kwalifikacje niezależnie od innych rejestrów i spisów kwalifikacji już istniejących i tworzonych w przeszłości w Polsce na potrzeby poszczególnych resortów, branż, środowisk i instytucji. Dzięki temu informacje te będą łatwo dostępne w jednym miejscu dla wszystkich zainteresowanych.

Natomiast świadectwa i certyfikaty, które nie znajdą się w rejestrze, będą uznawane na dotychczasowych zasadach, o ile nadal będzie na nie zapotrzebowanie społeczne, jednakże nie będą one mogły mieć oznaczanego poziomu PRK.

Czego się spodziewamy po wdrażaniu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji?

Z punktu widzenia **obywatela (ucznia, studenta, słuchacza kursu)** wdrożenie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji⁷:

- pozwoli porównywać i oceniać z osobistej perspektywy możliwe do zdobycia certyfikaty i dyplomy, tym samym lepiej planować podnoszenie swoich kwalifikacji i rozwój kariery zawodowej,
- ułatwi racjonalny wybór szkoły i uczelni, wyszukiwanie odpowiednich szkoleń oraz informacji o możliwości uzyskania dyplomów potwierdzających posiadaną wiedzę i umiejętności,
- znacznie uprości uznawanie kompetencji zdobytych w ramach edukacji pozaformalnej i poprzez nieformalne uczenie się (np. w toku pracy zawodowej),

- zwiększy możliwości uczenia się w różny sposób i uzyskiwania kwalifikacji,
- ułatwi zdobywanie nowych zawodów oraz przechodzenie pomiędzy różnymi branżami,
- umożliwi prezentowanie kwalifikacji w sposób bardziej zrozumiały dla pracodawców na polskim i europejskim rynku pracy – wdrożenie ustawy o ZSK umożliwi wzajemne odnoszenie kwalifikacji nadawanych w Polsce oraz odnoszenie ich do kwalifikacji nadawanych w innych krajach).

Z punktu widzenia **pracodawców** wdrożenie ZSK:

- umożliwi lepszą identyfikację kwalifikacji ważnych z punktu widzenia prowadzonej działalności gospodarczej;
- ułatwi właściwy dobór wykwalifikowanych pracowników oraz pomoże w ocenie rzeczywistych kompetencji kandydatów do pracy i tym samym ograniczy błędy w rekrutacji;
- ułatwi wspieranie rozwoju zawodowego pracowników, ograniczy liczbę nietrafnych decyzji w tej dziedzinie (dzięki dostępności szczegółowych informacji o tym, jakie kompetencje wiążą się z uzyskaniem przez pracownika nowej kwalifikacji);
- zwiększy szanse zdobywania przez przedsiębiorstwa zamówień na rynku krajowym i europejskim poprzez możliwość wykazania rzeczywistej wartości kwalifikacji posiadanych przez kadre przedsiębiorstwa.

Natomiast z punktu widzenia **władz publicznych** różnych szczebli wdrożenie ZSK:

- zwiększy efektywność wydawania środków publicznych na rozwijanie kompetencji i przekwalifikowanie (dzięki określeniu wymagań dotyczących jakości kwalifikacji oraz wdrożeniu mechanizmów kontrolnych w tym zakresie);

⁷ Patrz: Uzasadnienie do ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, 2015.

- ułatwi realizację zadań oraz projektów określonych w Regionalnych Programach Operacyjnych w obszarze uczenia się osób dorosłych,
- dostarczy nowych instrumentów dla działań doradców zawodowych i edukacyjno-zawodowych oraz nauczycieli (poprzez stworzenie łatwego dostępu do pełnej informacji o możliwych do uzyskania kwalifikacjach, w tym o wymaganych efektach uczenia się dla każdej kwalifikacji oraz o możliwych ścieżkach ich osiągnięcia),
- w dalszej perspektywie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy Polski przez podniesienie poziomu kapitału ludzkiego.

Wdrożenie ZSK będzie miało znaczący wpływ także na nauczycieli (w tym konsultantów, trenerów, instruktorów, mistrzów, mentorów i innych):

- nauczyciele uczestniczący w procesie tworzenia i aktualizacji oferty programowej oraz przygotowania uczniów i osób dorosłych do potwierdzania kwalifikacji zawodowych „pełnych”, „częstkowych”, „rynkowych” i „uregulowanych” powinni ww. rozwiązania systemowe rozpoznać i sukcesywnie wdrażać do praktyki zawodowej,
- nauczyciele rozumiejący wartość funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powinni być wiodącą grupą „ambasadorów” promującą ideę uczenia się przez całe życie i realizującą potrzeby rynku pracy. Bez ich udziału i zaangażowania nie będzie możliwe osiągnięcie wysokiej jakości kształcenia w szkołach, placówkach kształcenia i doskonalenia nauczycieli, ośrodkach szkolenia zawodowego czy przedsiębiorstwach uczestniczących w dualnym systemie kształcenia,
- to nauczyciele i instruktorzy odpowiadają za wzmacnianie powiązań pomiędzy edukacją i pracą, za tworzenie nowych programów nauczania, zapewnianie większych

możliwości odbywania wysokiej jakości praktyk oraz innych form uczenia się opartej na pracy, jak również za stosowanie narzędzi europejskich rozwoju kwalifikacji i kompetencji. Jest to tym bardziej uzasadnione, że w najbliższych latach od nauczycieli wymagać się będzie wsparcia w opracowywaniu szybkich i elastycznych rozwiązań w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby powiązane zarówno z integracją tysięcy uchodźców i migrantów na rynku pracy, jak i z potrzebą kształtowania podstawowych umiejętności cyfrowych czy w zakresie przedsiębiorczości,

- aby zapewnić porównywalną jakość kompetencji zawodowych różnych grup nauczycieli, zgodnie z przyjętymi standardami, konieczny jest dostęp do wysokiej jakości programów kształcenia, doskonalenia i szkolenia zawodowego, które będą odpowiedzią na pojawiające się w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji tzw. kwalifikacje rynkowe, jak np. metodyk edukacji na odległość, egzaminator online, dydaktyk aplikacji multimedialnych, broker edukacyjny czy trener kształcenia i szkolenia zawodowego w branży budowlanej .

Podsumowanie

Zintegrowany System Kwalifikacji staje się integralną częścią polskiego systemu edukacji, szkoleń i kwalifikacji, a jego wpływ na strategię i praktykę jest coraz bardziej zauważalny. Wdrożenie ustawy o ZSK umożliwia wzajemne odnoszenie kwalifikacji nadawanych w Polsce do kwalifikacji nadawanych w innych krajach UE. Należy przypuszczać, że przyszłe oddziaływanie ZSK będzie ostatecznie uzależnione od tego, czy stanie się wartościowe dla użytkowników końcowych, takich jak osoby uczące się, pracodawcy, nauczyciele, dyrektorzy szkół, organy prowadzące, organizatorzy szkoleń itd. Intencją nowego rozwiązania systemowego jest doprowadzenie do tego, aby:

- uzyskanie zaświadczenia czy certyfikatu o kwalifikacjach było szybsze, prostsze i bardziej dostępne – to ważna zmiana dla

pracowników, bezrobotnych czy osób planujących zmianę pracy,

- łatwiej było ocenić, co oferuje dana instytucja edukacyjna czy firma szkoleniowa,
- lepiej zaplanować swój rozwój zawodowy,
- doradcy edukacyjno-zawodowi uzyskali narzędzie, które pomoże im skuteczniej pomagać osobom chcącym się przekwalifikować, podnieść swoje kompetencje i szukającym pracy,
- pracownicy mogli udowodnić swoją wartość pracodawcy w bardziej czytelny sposób, a pracodawcy sprawniej i skuteczniej przeprowadzali rekrutację, planowali siatkę płac i szkolenia dla swoich pracowników,
- placówki szkoleniowe oraz inne organizacje zajmujące się różnymi formami edukacji formalnej i pozaformalnej mogły wykazać wartość swojej oferty i przedstawić ją zgodnie ze standardem przyjętym w ZSK.

Bibliografia

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komunikatu Regionów: *Nowe podejście do edukacji – inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych*, Komisja Europejska 669, Strasburg 2012.
2. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komunikatu Regionów: *Pracując wspólnie na rzecz młodych Europejczyków – wezwanie do działania w sprawie bezrobocia osób młodych*, Komisja Europejska 447, Bruksela 2013.
3. Kwiatkowski S.M., Symela K. *Standardy kwalifikacji zawodowych. Teoria. Metodologia. Projekty*, IBE, Warszawa 2001.
4. Chatzichristou S., Ulicna D., Murphy I., Curth A. *Dualny system kształcenia: rozwiązanie na trudne czasy*, ICF International 2014.
5. Symela K. *Rozwój dualnego systemu kształcenia w polskiej przestrzeni szkolnictwa zawodowego i rynku pracy*, „Polityka Społeczna” nr 9/2016.
6. *Światowe tendencje w zatrudnieniu ludzi młodych w 2013 r. Zagrożone pokolenie*, MOP, 2013.
7. Rezolucja Rady Unii Europejskiej z dnia 27 czerwca 2002 roku w sprawie uczenia się przez całe życie, Dz.U. UE (2002/C 163/01).
8. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, Dz.U. z 2016 r. poz. 64.
9. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji (EQF) dla uczenia się przez całe życie.
10. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 listopada 2005 w sprawie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie, 2005/0221(COD).
11. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).

Dr Krzysztof Franciszek SYMELA – doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki oraz magister inżynier mechanik; działalność naukową prowadzi w Instytucie Technologii Eksploatacji – Państwowym Instytucie Badawczym w Radomiu, gdzie pełni funkcję Kierownika Ośrodka Badań i Rozwoju Edukacji Zawodowej; uczestniczy w pracach konsultacyjnych i eksperckich dotyczących wdrażania Krajowego Systemu Kwalifikacji, rozwoju Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji oraz Sektorowych Ram Kwalifikacji